

11

De Schelde in het hart van de stad

In de middeleeuwen was de Schelde een brede stroom door de stad. Op de vele eilandjes bevonden zich molens en werkplaatsen voor activiteiten als leerlooien, slachten, vis verwerken, brouwen. Op 21 juni 1667 trok de Franse koning Lodewijk XIV de stad binnen en besloot er een militair, economisch en sociaal zenuwcentrum van te maken. Hij vertrouwde de verbouwing van de stad toe aan militair ingenieur Jean de Mesgrigny : de bouw van een nieuwe citadel, de aanpassing van de Schelde met een strakke vormgeving van de oevers, kades en pieren, de aanleg van een nieuw afvoersysteem van afvalwater... Ook de bouwstijl van de typische Doornikse huizen is genoemd naar Lodewijk XIV. Typerend zijn de combinatie van rood gekaleide bakstenen en Doornikse steen, de leien daken en overhangende daklijsten. Je merkt ze op aan de kades van de Quai Notre-Dame en de Marché au Poisson (Vismarkt), maar ook elders in de stad.

12

Rue Royale

Deze straat verbindt de Place Crombez, voor het station, met de linkeroever en biedt een opmerkelijk uitzicht op de vijf klokkentorens van de kathedraal Notre-Dame. Deze straat dankt haar naam aan het bezoek van koning Leopold II, koning der Belgen, ter ere van de opening van het station op vrijdag 24 augustus 1879.

13

In het spoor van de Merovingische koningen

Deze monumentale muurschildering met de titel Les 4 Rois, geïnspireerd op het majestueuze wandtapijt dat in het stadhuis van Doornik wordt tentoongesteld, is het werk van de kunstenaar Loraine Motti.

Scan de QR-code om de Arts & Design in the City kunstwerken te ontdekken ...

Na de ineenstorting van het West-Romeinse Rijk en de doortocht van de Vandalen vestigden de Franken zich in het verwoeste en ontvolkte noorden van Gallië. In 430 n.C. kwam koning *Clodio* in Doornik aan. De vele troeven van de stad waren aantrekkelijk: een rivierhaven om het transport over water te vergemakkelijken en de oude Romeinse wegen naar het noorden en het zuiden. Merovech, zijn zoon, maakte van Doornik de hoofdstad van een koninkrijk van de Salische Franken, toekomstige bakermat van de Merovingische dynastie. Onder het bewind van *Childeeric*, zijn opvolger, werd een eerste paleo-christelijke basiliek gebouwd. Uiteindelijk ging Clovis, de zoon van Childeric, door met het uitbreiden van zijn koninkrijk en het verenigen van de Romeins-barbaarse gebieden.

14

Henry VIII toren

Doornik is ook de enige Belgische stad die ooit onder Engels bewind is geweest (1513-1518). Koning Henry VIII Tudor liet vanaf 1515 een citadel bouwen als onderkomen voor het garnizoen en verdediging van de stad. Van deze citadel is alleen de *Dikke Toren* overgebleven, indrukwekkend qua omvang: 27,5 meter diameter, 21 meter hoog en muren van wel 7 meter dik. De toren deed beurtelings dienst als garnizoensstoren, gevangenis, kruitmazijn en wapenmuseum, werd officieel monument in 1963, geklasseerd als buitengewoon erfgoed van Wallonië in 2016, en wacht nu op een restauratie en een nieuwe bestemming.

17

Het voormalige seminarie van Choiseul

Dit is het eerste seminarie van Doornik, gebouwd tussen 1683 en 1692 op initiatief van de bisschop van Doornik, Gilbert de Choiseul de Plais Prasin. Het was zo dat het Concilie van Trente bisschoppen verplichtte om in hun bisdom colleges op te richten die hun toekomstige priesters zouden opleiden. Later werden in de gebouwen die tijdens de Revolutie in beslag werden genomen, de wezen van Doornik ondergebracht. Vervolgens werd dit een "tehuis voor de ongeneeslijk zieken". Vandaag de dag zijn op deze plek, die eigendom is van de CPAS (Waa's equivalent voor OCMW) sociale huurwoningen gevestigd met uitzicht op een heel mooie tuin in Franse stijl.

21

De romaanse en gotische huizen

Vlakbij de Saint-Brice kerk zien we twee opvallende huizen in romaanse stijl met getrapte gevels «a pignon» (1175-1200). De vensters tussen twee horizontale banden van steen worden doormidden gesneden door een kleine zuil uit monoliet. Deze prototypes van Vlaamse stenen bouwkunst behoren tot de eerste exemplaren van dit soort woning in westelijk Europa. In dezelfde straat staat een 15-eeuws gotisch herenhuis met een beter afgewerkte decoratie en met regelmatigere gehouwen stenen.

Romaanse huizen

Vervolg van de route op de achterkant

15

Art nouveau

Behalve het Museum voor Schone Kunsten, meesterwerk van de architect Victor Horta in Doornik, heeft de stad enkele mooie voorbeelden van privé gebouwen uit de jaren tussen 1903 en 1913. We zien daar de aanwezigheid van onder andere de architecten Gustave Strauven en Georges De Porre. Fraaie woningen, die zijn versierd met sgraffiti, fijn timmerwerk en gebeeldhouwde balkons, vinden we in de stationswijk, aan de boulevards en vlakbij het gerechtshof.

Om alles te weten te komen over Art Nouveau in Doornik, vraag je om onze gratis brochure : visittournai.be/brochures.

16

Het station

Het station van Doornik is gebouwd in neo-renaissance stijl volgens het ontwerp van architect Henri Beyaert en werd in 1879 in gebruik genomen in het bijzijn van koning Leopold II. Dit prachtige gebouw van 120 meter lang had aanvankelijk een schitterende glazen luifel die de kades overdekte. Helaas is deze door de bombardementen van 1940 grotendeels verwoest. Het station werd verschillende keren verbouwd en is nu 's avonds op sprookjesachtige wijze verlicht.

Rechteroever route

... quai Dumon > quai Saint-Brice > rue Royale > rue du Sondart > avenue Leray > avenue Van Custem > rue Morel > rue des Sœurs de Charité > rue Pierre Caille > rue Saint-Brice > place Clovis > rue Barre Saint-Brice > rue de Pont ...

18

Wijk Saint-Brice

Deze buurt werd ooit bewoond door een arbeidersbevolking die in de weverijen en cementfabrieken werkte. Hier staat ook de oude linnenfabriek, die nog werkte tot 1935 en nu is omgebouwd tot appartementsgebouw. Château Boucher, een neoklassiek herenhuis gebouwd voor de oprichter van een van de eerste mechanische, door stoom aangedreven linnenfabrieken, en het herenhuis Philippart, oprichter van een weverij en een verffabriek, zijn voorbeelden van de hoogdagen van de textielindustrie in Doornik.

Château Boucher.

Kerk Saint-Brice

Het koor, dat eerst gebouwd is in de 13^e eeuw en in de 15^e eeuw werd verlengd, bestaat uit drie kerksheden van dezelfde hoogte. Dit is een van de eerste voorbeelden van deze bouwwijze die hallekerke wordt genoemd. De huidige toren diende zelfs als belfort voor de rechteroever van de Schelde. Deze verrassende kerk heeft een romaanse crypte uit de 12^e eeuw en een eigentijds hoofdaltaar, een werk van de beeldhouwer George Gard (1970).

20

Het graf van Childeric – ontdekking van de schat

In 1653 vond een arbeider bij toeval het graf van Childeric toen hij bezig was een fundering uit te graven voor een nieuw weeshuis voor de parochie. Een schat met munten, een ceremonieel zwaard, de beroemde gouden bijen, sieraden van goud en email, afgezet met rode edelsteen granaat, en bovenal een ring met de inscriptie *Childeici Regis* kwamen boven water. Veel later, in de jaren 1980, werden drie groeves blootgelegd met daarin de skeletten van een twintigtal paarden, die geofferd waren ter gelegenheid van de begrafenis van de vorst. Vandaag de dag worden de enige twee originele exemplaren van de beroemde gouden bijen bewaard in het *Muntenkabinet* van de Nationale Bibliotheek van Frankrijk in Parijs.

Doornik, anders bekeken.

Ontdekkingsroute 6km

Met dit plattegrond in de hand zal de stad, met zijn steegjes, kades en pleinen, geen geheimen meer voor je hebben ! Oj je nu op de linker- of rechteroever wandelt, er is vanalles te zien en te beleven !

© Visit Tournai, Visit Wapli, Ville de Tournai, C. Cardon, S. Lienart, P.-L. Barroo, B. Decobecq

1

Dienst voor toerisme

De dienst voor toerisme is nu gevestigd in een gebouw met mooie gevels in Lodewijk XVI-stijl, gebouwd op Middeleeuwse kelders uit de 12e eeuw, nu een expositieruimte. Als bezoeker of inwoner van Doornik kun je hier binnenstappen om allerlei informatie te krijgen over de stad, de dorpen van Doornik en de regio Picardisch Wallonië. Eenmaal over de drempel doemt een enorme spiegel voor je op. Dit architecturaal kunstwerk toont de weerspiegeling van de vijf klokkentorens van de Notre-Dame kathedraal in gouden pixels. In een projectiezaal kun je twee films bekijken, *De dolle verhalen van Doornik* en *Van een steen tot de hemel* die de ontwikkeling van de kathedraal reconstrueert.

7

Fort Rouge

Deze verdedigingstoren met een diameter van 12 meter, een indrukwekkend restant uit de middeleeuwen, was onderdeel van de eerste stadsomwalling en de naam komt van de kleur van de dakpannen. Het is sinds 2003 gerestaureerd en ingericht. Groepen onder leiding van een gids kunnen een film van 10 minuten bekijken, genaamd *In de Schaduw van de Stadswallen*.

8

Kerk Saint-Jacques

Een eerste romaanse kerk werd gebouwd tegen 1163 tijdens het ontstaan van de parochie Saint-Jacques. Het middenschip, de zijbeuken en het transept zijn typische voorbeelden van de gotiek van Doornik en ontstonden in de 13e eeuw. In de kapel aan de zijkant rechts laten fraaie schilderijen een concert zien van engelen in het hemelgewelf. De kerk, die op de lijst van het Erfgoed van Wallonië staat, heeft diverse restauraties ondergaan, de meest recente in 2011 en 2012. Voor de ingang en door het centrum van de stad zien we in de grond gelegde, vergulde schelpen, die een pelgrimsroute aftekenen. Doornik ligt dan ook op de weg die de pelgrims nemen vanuit Vlaanderen en Noord-Europa op weg naar Compostella.

22

Kerk Saint-Piat

Het huidige gebouw is neergezet op een merovingische basiliek uit de 6e eeuw. Het dankt zijn naam vermoedelijk aan Sint Piat, een missionaris uit de 3e eeuw, die door de Paus gestuurd was om de streek van Doornik te bekeren. Het schip dateert uit de 12e eeuw terwijl het gotische koor is gebouwd in de 14e eeuw. 300 jaar later werden er twee kapellen bijgebouwd. De kapel aan de zuidkant is gewijd aan Sint Hubert en die ten noorden van het schip aan Notre-Dame van Alseberg. Voor de kerk zien we de fontein van de Pichou Saint-Piat, monument voor het Waalse lied, ingewijd in 1931.

2

Carré Janson : een ongewone beleving voor alle zintuigen en een buiten-gewoon uitzicht op de torens van de Notre-Dame !

9

Wijk la Madeleine

Het begijnhof *des Près*, gesticht in de 13e eeuw, werd in de 15e eeuw het begijnhof *la Madeleine*. Na de Revolutie werd het opgeheven en nu vind je alleen nog maar een handvol huizen in Doornikse stijl en een portiek. De Sint Maria-Magdalena kerk is gesticht in 1252 door Walter de Mervis, bisschop van Doornik, op de plaats van een kapel die gewijd was aan dezelfde heilige. De kerk heeft zwaar te lijden gehad in de Tweede Wereldoorlog en ondanks een eerste restauratie is deze nu gesloten voor publiek.

3

Notre-Dame kathedraal

De kathedraal met haar vijf klokkentorens staat sinds 2000 op de werelderfgoedlijst en domineert Doornik en omgeving. De enorme omvang van het bouwwerk, de subtiële harmonie van stijlen - het schip in romaanse en het koor in gotische stijl - maken het tot een bouwkundig meesterwerk. Versierde kapitelen, een majestueus doksaal, hoekstenen, zichtbare oude fundamenteën, glas-in-loodramen met historische taferelen, alles nodigt uit tot bewonderen.

De Schatkamer herbergt twee grote reliekschrijnen van de Notre-Dame en Sint-Eleutherius, stukken van de Maaslandse edelsmeedkunst uit de 13e eeuw. Ook zijn er kostbare ivooren beelden, een enorm wandkleed uit Arras, liturgische kledingstukken en voorwerpen zoals de kazuifel van Thomas Becket en de mantel die Karel V droeg bij het kapittel van het Gulden Vlies in 1531.

4

Belfort

Het belfort van Doornik is in 1999 op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO geplaatst en is het oudste van België! In 1188 kent de koning van Frankrijk Philippe Auguste stadsrecht toe samen met een klokkenrecht. Dit betekent dat hij aan de burgers van de stad het recht verleent om hun eigen belfort te bouwen. Het bouwwerk werd opgetrokken rond 1200 en onderging in de loop der tijd veranderingen. Halverwege de 19e eeuw kreeg het pas zijn huidige uiterlijk, na de aanpassingen van Bruno Renard, een architect uit Doornik. Het monument ontsnapte aan de brandbommen in 1940 en werd in 1992, 2002 en 2022 gerestaureerd. Het belfort met twee enorme klokken, de Bancloque en de Timbre, en een beiaard met 55 klokken, laat vrolijke klanken horen tijdens concerten van april tot september en bij de eindejaarsfeesten.

Beffrois de Belgique et de France

5

Lakenhal

De Lakenhal was oorspronkelijk, in de 13e eeuw, gebouwd in hout en is inmiddels herbouwd in een gemengde stijl na een brand in de 15e eeuw. De gotische stijl op de begane grond, de renaissancestijl en de barokke gevelspitsen op de eerste verdieping, samen met de binnengalerijen in navolging van Italiaanse binnenplaatsen verlenen dit gebouw veel klasse. Het werd tijdens de bombardementen van 1940 verwoest en na de oorlog weer op identieke wijze opgebouwd. Na een verleden als markt voor textiel, gemeentelijk museum en dienst voor toerisme is het nu een ruimte voor lokale evenementen.

6

Kerk Saint-Quentin

Het ontstaan van de kerk hangt ongetwijfeld samen met de aanwezigheid van een grote begraafplaats in de gallo-romeinse tijd, op de plek van de huidige Grote Markt. Het romaanse schip uit de 12e eeuw werd voorzien van een toren in het midden en een eeuw later van een dubbel triforium. Pasquier Grenier, een rijk tapijtkoopman, liet het koor verbouwen en zo kreeg het een kooromgang en drie kapellen. In één daarvan heeft hij zijn laatste rustplaats. Het grote orgel, dat sinds 1987 een plaats heeft in het rechtertransept, is afkomstig van het huis Delmotte in Doornik.

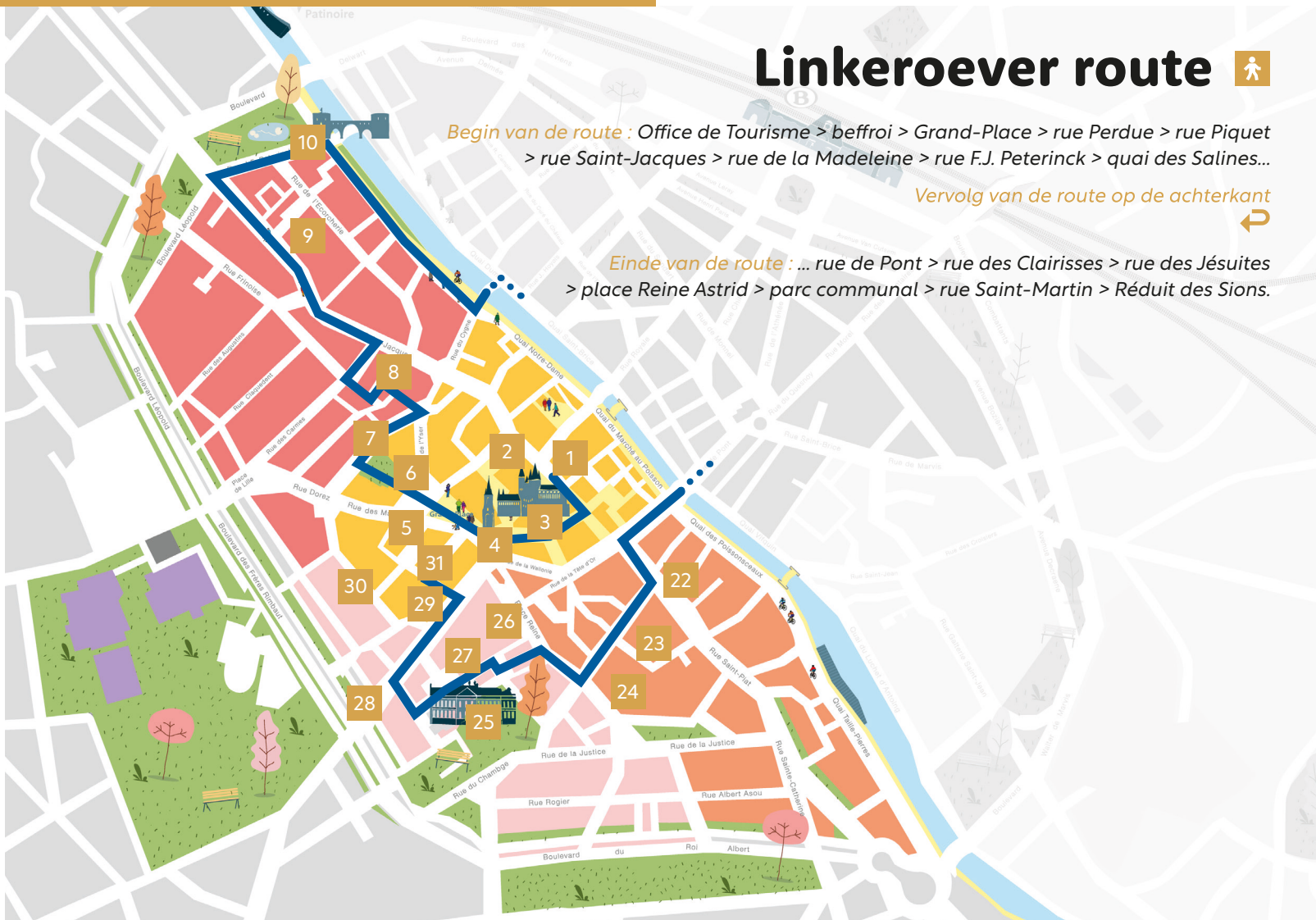

Linkeroever route

Begin van de route : Office de Tourisme > beffroi > Grand-Place > rue Perdue > rue Piquet > rue Saint-Jacques > rue de la Madeleine > rue F.J. Peterinck > quai des Salines...

Vervolg van de route op de achterkant

Einde van de route : ... rue de Pont > rue des Clairisses > rue des Jésuites > place Reine Astrid > parc communal > rue Saint-Martin > Réduit des Sions.

10

Pont des Trous (Brug met de Gaten)

Deze waterpoort is gebouwd in de 13e eeuw, maakte deel uit van de tweede stadsomwalling van Doornik met 18 poorten en verdedigde de stroom de Schelde. Enorme hekken konden de toegang afsluiten en beletten dat je via de Schelde de stad binnen kwam. De bouw duurde ongeveer 50 jaar (1281-1329). Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog werd de centrale boog opgeblazen. Bij de verbouwing in 1948 is de Pont des Trous 240 meter verhoogd. In 2023 zijn de werkzaamheden afgerond waarbij de bogen werden aangepast om de doortocht mogelijk te maken voor schepen van 2000 ton, de torens werden gerestaureerd en de kades heraangelegd. Het geheel is nu een aantrekkelijk nieuw stadsdeel, als overgang naar het landelijke Doornik.

25

Stadhuis

Het stadhuis, dat vroeger het paleis was van de benedictijner abdij van Saint-Martin (11e eeuw), is een gebouw vol geschiedenis. Het is ideaal gelegen in een park met sierlijke fonteinen en zeldzame bomen, soms meer dan honderd jaar oud. Bij de bombardementen van 1940 werd het zwaar beschadigd en daarna hersteld volgens neo-klassieke bouwstijl. De romaanse crypte uit de 12e eeuw heeft een deel van de collectie van decoratieve kunst van Doornik, vooral porseleinkunst, met name enkele stukken het porseleinen servies *met Buffon-vogels*.

Beleef al deze kunst en geschiedenis in de musea van Doornik!

- 26 **TAMAT, museum van Wandkleden en Textiele Kunst**
> tamat.be
- 27 **Museum van natuurgeschiedenis en het vivarium**
> mhn.tournai.be
- 28 **Museum van Schone Kunsten**
> mba.tournai.be
- 29 **Museum van de Marionetten Kunsten**
> maisondelam Marionnette.be
- 30 **Museum van de Militaire Historie**
> mhm.tournai.be
- 31 **Folklore museum (MuFim)**
> mufim.tournai.be

Visit Tournai
@visittournai

VISIT
Wallonia
.be

visittournai.be | info.visit@tournai.be
+32(0)69 20.20.45 | Office de Tourisme
Place Paul-Émile Janson, 1 - 7500 Tournai